

SL(6)737 – Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Asiantaethau Cymorth Mabwysiadu) (Cymru) 2026

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn wedi'u gwneud gan Weinidogion Cymru o dan bwerau a roddir gan adrannau 2(6)(b), 140(7), a 142(4) a (5)(a) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 ("Deddf 2002"). Maent yn dirymu ac yn disodli Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019 ("Rheoliadau 2019").

Mae adran 8(1) o Ddeddf 2002 yn diffinio "adoption support agency" ("*asiantaeth cymorth mabwysiadu*") fel ymgymeriad, a diben yr ymgymeriad hwnnw, neu un o'i ddibenion, yw darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu.

Diffinnir gwasanaethau cymorth mabwysiadu gan adran 2(6) o Ddeddf 2002 fel cwnsela, cyngor a gwybodaeth, ac unrhyw wasanaethau eraill a ragnodir gan reoliadau, mewn perthynas â mabwysiadu.

Mae rheoliad 3 o Reoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2005 yn rhagnodi gwasanaethau penodol yn wasanaethau cymorth mabwysiadu at ddibenion adran 2(6)(b) o Ddeddf 2002.

Mae rheoliad 3(4) o Reoliadau Gwybodaeth Mabwysiadu a Gwasanaethau Cyfryngol (Mabwysiadu Cyn-gychwyn) (Cymru) 2005 yn darparu bod gwasanaeth cyfryngol yn wasanaeth cymorth mabwysiadu at ddibenion adran 2(6) o Ddeddf 2002.

Mae rheoliad 3 o'r Rheoliadau hyn yn rhagnodi gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn ychwanegol at y rhai sydd eisoes wedi'u rhagnodi at ddibenion adran 2(6) o Ddeddf 2002.

Mae rheoliad 4 yn dirymu Rheoliadau 2019. Mae rheoliad 5 yn cyflwyno diwygiadau canlyniadol.

Gweithdrefn

Gweithdrefn annilysu'r Senedd.

Gwnaed y Rheoliadau hyn gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Caiff y Senedd annilysu'r Rheoliadau o fewn 40 niwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu neu (ii) mewn cyfnod o doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gosodwyd gerbron y Senedd.

Materion technegol: craffu

Nodir y 3 phwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn cysylltiad â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Mae paragraff 4.5 o'r Memorandwm Esboniadol yn nodi fel a ganlyn:

Mae rhywfaint o orgyffwrdd ac anghysondeb hefyd rhwng y gwasanaethau cymorth mabwysiadu rhagnodedig yn Rheoliadau 2005 a Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Cymru) 2019, a all greu heriau i ddarparwyr a chomisiynwyr wrth benderfynu i ba raddau y mae'r ddwy set hyn o reoliadau yn gymwys i wasanaethau mabwysiadu awdurdod lleol a gwasanaethau a reoleiddir o dan Ddeddf 2016.

Diffinnir "Rheoliadau 2005" yn y Memorandwm Esboniadol fel Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2005 a diffinnir "Deddf 2016" fel Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016.

Mae'r Rheoliadau hyn yn rhagnodi gwasanaethau cymorth mabwysiadu at ddibenion adran 8(1) o Ddeddf 2002 yn ychwanegol at y gwasanaethau sydd wedi'u rhagnodi at ddibenion adran 2(6) o Ddeddf 2002. Roedd Rheoliadau 2019, sydd wedi'u dirymu gan y Rheoliadau hyn, yn rhagnodi gwasanaethau cymorth mabwysiadu at ddibenion adran 2(6) o Ddeddf 2002 yn gyffredinol, h.y. nid yn berthnasol i "asiantaethau cymorth mabwysiadu" a reoleiddir o dan Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 yn unig.

Mae rheoliad 3(1)(f) o'r Rheoliadau hyn yn rhagnodi'r canlynol fel "gwasanaethau cymorth mabwysiadu":

(f) cynhorthwy i berthnasau personau mabwysiedig sydd wedi cyrraedd 18 oed i gael gwybodaeth mewn cysylltiad â'r mabwysiad hwnnw neu i hwyluso cyswllt rhwng y personau hynny a'r person mabwysiedig;

Mae rheoliad 3(4) o Reoliadau Gwybodaeth Mabwysiadu a Gwasanaethau Cyfryngol (Mabwysiadau Cyn-gychwyn) (Cymru) 2005 yn darparu bod gwasanaeth cyfryngol yn wasanaeth cymorth mabwysiadu at ddibenion adran 2(6) o Ddeddf 2002. Ymddengys nad yw'r diffiniad o "gwasanaeth cyfryngol" yn y Rheoliadau hynny yn cynnwys darparu cymorth i berthnasau personau mabwysiedig i gael gwybodaeth yn y modd a nodir yn rheoliad 3(1)(f) o'r Rheoliadau hyn.

A all Llywodraeth Cymru gadarnhau ai "gwasanaeth mabwysiadu penodedig" yw gwasanaeth o'r fath mewn perthynas â gwasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol yng Nghymru, yn dilyn dirymu Rheoliadau 2019?

2. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Yn rheoliad 2, yn y diffiniad o "rhiant mabwysiadol", mae'r geiriad a ganlyn yn ymddangos ar ddiwedd paragraff (e):

ond nid yw'n cynnwys person sy'n llys-riant i'r plentyn neu'n rhiant geni i'r plentyn neu a oedd yn llys-riant i'r plentyn cyn iddo fabwysiadu'r plentyn;

Yn y diffiniad o "rhiant mabwysiadol" yn Rheoliadau 2019, sydd wedi'u dirymu gan y Rheoliadau hyn, nid yw'r geiriad hwn wedi'i fewnoli ac nid yw'n ymddangos ei fod yn rhan o baragraff (e), ac felly mae'n berthnasol i ddehongli paragraffau (a) i (e).

Er y gall hyn fod yn wall fformatio, lle mae'r geiriad hwn wedi'i fewnoli yn anfwriadol, yr effaith yw y gallai arwain at ddehongliad anfwriadol o'r term diffiniedig. Mae Westlaw wedi cynnwys y geiriad hwn ym mharagraff (e) ac mae'n ymddangos fel a ganlyn:

(e) sydd wedi mabwysiadu plentyn sydd wedi cyrraedd 18 oed ar ôl hynny, ond nid yw'n cynnwys person sy'n llys-riant i'r plentyn neu'n rhiant geni i'r plentyn neu a oedd yn llys-riant i'r plentyn cyn iddo fabwysiadu'r plentyn;

Gofynnwn i Lywodraeth Cymru gadarnhau a yw'r geiriad hwn yn rhan o baragraff (e) ai peidio.

Rydym hefyd yn cwestiynu lleoliad "ond nid yw'n cynnwys plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth" yn y diffiniad o "plentyn mabwysiadol heb fod drwy asiantaeth". Yn Rheoliadau 2019, ymddengys ei fod yn gymwys i baragraffau (a) a (b) fel ei gilydd, ond mae'r fformatio yn y Rheoliadau hyn yn golygu ei bod yn ymddangos bod y geiriad wedi'i gynnwys ym mharagraff (b).

3. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft.

Yn rheoliad 2, diffinnir "rhiant geni" fel a ganlyn:

mae i "rhiant geni" ("birth parent") yr un ystyr â rhiant naturiol yng nghyd-destun Deddf 2002;

Mae'r testun Cymraeg yn nodi bod ganddo'r un ystyr â "rhiant naturiol" yng nghyd-destun Deddf 2002, ond nid yw "rhiant naturiol" yn cael ei ddefnyddio yn Neddf 2002, gan ei bod yn Saesneg yn unig.

Rhinweddau: craffu

Ni nodir unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn cysylltiad â'r offeryn hwn.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru ar gyfer yr holl bwyntiau adrodd.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

4 Chwefror 2026

Senedd Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

—

Welsh Parliament

Legislation, Justice and Constitution Committee